

## Kinek lesz itt félnivalója?

Gyűlöletbeszéd, baloldali hangolásban · Tesztelik a tűrőképességet  
2002. november 23. 00:00

Megyeri Dávid

***Az MSZP–SZDSZ-kormányzat a gyűlölet-, illetve uszító beszéd komolyabb szankcionálása céljából a Btk. módosítását ígéri. Feltehetően nem saját megnyilvánulásainak féken tartására gondoltak, ám összeállításunk felvillant néhányat a szélsőségesen intoleráns kormányzati megnyilatkozásokból.***

A büntető törvénykönyv módosításának tervére az szolgáltatott alapot, hogy október 23-án a rákoskeresztúri temető 301-es parcellájánál kifütyülték az SZDSZ-es politikusokat, köztük Mécs Imrét, aki maga is '56-os halálraítelt volt. Igaz, a szemtanúk, a hang- és képanyagok tanúsága szerint a szabad demokrata politikus provokálta az egybegyűlteket – többek között Pongrátz Gergelyre, a Corvin-közi parancsnokra tett negatív megjegyzéseivel –, s maguk a hangosan elégedetlenkedők jelentős része is ötvenhatos volt, a politikai baloldal körében harcos nemtetszést váltott ki az eset. Olyannyira, hogy a szólásszabadság alkotmányos és demokratikus alapjogát is célszerűnek tartanak jelentősen korlátozni a jövőben.

A szándék legitimálásának, a közvélemény előtti elfogadtatásának mintegy előjátéka volt az október 24-i parlamenti ülésen elhangzott baloldali támadó értékelés. Ennek során a Fidesz távolmaradását az ünnepi parlamenti ülésről és a temetőben történeteket szintén igyekeztek egy platformra helyezni. A parlamenti ellenzék és a 301-es parcellában tiltakozók „összeecsúsztatása” nem volt véletlen már akkor sem, hiszen a politikusi megnyilatkozások és a tömeg esetleges későbbi reakciói között csak így teremthettek ok-okozati összefüggést. Kovács László MSZP-elnök akkori beszédében mindez tetten érhető. „Az önkormányzati választások után sokan azt reméltük, hogy az ellenzék tanult a kudarcokból, változtatni fog magatartásán (sic!), legalábbis ezt sejtette néhány békülékenyebb nyilatkozat. Ám az, ami tegnap történt, alaposan lehűtötte a várakozásokat. Folytatódtak azok a botrányos események, amelyek tavaly, tizenegy évvel a rendszerváltás után, a Fidesz-kormányzat utolsó évében kezdődtek. Botrányosnak tartom a Fidesz-frakció tüntető távolmaradását az Országgyűlés ünnepi üléséről.” Majd így folytatja: „A temető, a mártírok végső nyughelyét meggyalázó gyűlölködés polgári erény lenne? A forradalom egyik hőséne, majdnem mártírjának, a halálra ítélt Mécs Imrének trágár szavakkal illette jelentené a testvériséget? Aligha.” A kapcsolatot a két össze nem függő dolog közt így teremti meg: „Önök most nyilván azt kérdezik, mi közük nekik ehhez, hiszen nem a

jobboldal vezető politikusai követték el mindazt a gyalázatot, ami történt – ez igaz –, de tavaly, amikor ez először fordult elő, láthatóan szervezett módon, nem találtak szavakat az elhatárolódásra, sőt egyikük-másikuk még védelmébe is vette a gyalázkodókat, mentségeket keresett számukra és a megtámadottakat próbálta okolni. Ezzel bátorítást adtak az idei ismétléshez.” Eltekintve a jó néhány csúsztatástól, ami a parlamenti patkó túloldalán ülők akkori magatartását illeti, szembeszökő, hogy az MSZP-s politikusok 2001-es kifütyülése és a Mécs elleni tiltakozás között egyenlőségjelet tesz. A másik, egyáltalán nem mellékes körülmény pedig az, hogy a valóban tiszteletre méltó múltú SZDSZ-es politikus azóta levezényelt egy olyan vizsgálóbizottságot, amelyen a volt kormánytagok esetleges állambiztonsági múltjának feltárása címén nem csupán összesomosott áldozatot és érintettet, de még az időközben elhunytakat sem kímélte.

Amiért mégis érdemes volt a beszéd jelentős részét feleleveníteni: ez volt az „ideológiai alapvetés”, amelyre hivatkozva a baloldali kormány feljogosítva érzi magát a szólásszabadság korlátozására. Csakhogy amíg a polgári oldal megnyilatkozásaiban csak nyakatekert okoskodással mutathatók ki gyűlöletkeltésre alkalmas elemek, a mostani kormánypártoknak igen kedvelt eszköze a polgári oldallal szembeni erőteljes hangulatkeltés, egészen pontosan gyűlöletkeltés.

Már a tavaszi választási kampány idején visszatetszést keltett, hogy *Kende Péter* nemcsak az MSZP rendezvényein, de kongresszusán is díszvendég volt, holott jobb érzésű baloldali liberálisok számára sem volt *comme il faut* A Viktor című mocskolódo férckönyve. Ugyanígy visszatérő motívum volt a Fidesszel kapcsolatban a korrupciós vád, jóllehet a mai napig nem tudtak bizonyítani hitelt érdemlően egyetlen vádpontot sem. Köztudott: *Keller László* közpénzekért felelős államtitkár ténykedését komoly türelmetlenség kíséri saját pártján és a kormányon belül is a bíróság előtt (is) ütőképes bizonyítékok elmaradása miatt. Azóta az is kiderült, hogy nem volt „hosszú bájtok éjszakája”, az adóhatóság számítógépes rendszerében senki sem módosította az adatokat, így megdőlt ez a másik – majd négy éven keresztül hangoztatott – kampányelem.

Természetesen a legkitartóbban emlegetett érv a Kovács László által is előhívott, „nem határolódott el a Fidesz a szélsőségektől” panel volt.

*Juhász Ferenc* honvédelmi miniszter vádja után – amely szerint Medgyessy Pétert azért fogadta az Amerikai Egyesült Államok elnöke, mert (az előző kormányfővel szemben?) nem antiszemita és nacionalista – az MSZP magyarázkodni volt kénytelen. Kovács elismerte, hogy egy lap írása és a washingtoni kormányzat véleménye közé nem lehet egyenlőségjelet tenni, bár hozzátette: a negatív megítélés oka az lehetett, hogy Orbán Viktor nem reagált arra, amikor Csurka István Washington tette felelőssé a szeptember 11-i terrortámadásért. *Oplatka András* a Neue Zürcher Zeitungban viszont emlékeztetett rá: a Fidesz is támogatta a MIÉP nézetét elutasító nyilatkozatot.

**Eörsi István** író a napokban úgy nyilatkozott egy tévéinterjúban, hogy meg kell gátolni az olyan beszédet, amelynek nyomán embereknek, illetve egyes csoportjaiknak félnivalójuk lehet. A gyűlöletbeszéd különösen elítélendő, ha hatalmi pozícióból teszik ezt, mint ma. A mostani kormányzati frazeológiának ugyanis az a célja, hogy megteremtse azt a társadalmi közeget, amelyben az ellenzékkel szembeni fellépés elfogadott lehet. Már ezt célozta *Salgó László* országos rendőrfőkapitány – egyelőre – elvetett ötlete a gyülekezési szabadság megnyirbálásáról is. Ugyanígy „tesztelték” a társadalmat a július 4-i Erzsébet hídi tüntetés, majd a Kossuth téri engedélyezett demonstráció szétverésekor. A legtűrelmesebb indulattal sem lehet másként értékelni, mint az ellenzék elleni hangulatfokozásként *Kuncze Gábornak*, az SZDSZ elnökének egyes megnyilatkozásait. A volt belügyminiszter október elsején kijelentette, hogy több tízmilliárd forintot loptak ki autópálya-építés címén az adófizetők zsebéből. Kovács László szintén evidenciaként, mintegy eljárások nélkül is bebizonyosodott tényként kezeli a Fidesz-kormány korrupszágát. Szeptember 8-án azt mondja, hogy ha a Fidesz nyert volna, a programra költött milliárdokat is a klientúrájának osztotta volna szét. Nyilvánvalóan a „bukott kormánypártok” támogatóinak is felelősségre vonással kell számolniuk, legalábbis nem fukarkodik a baloldal a becsmérő kitételekkel. Kuncze Gábor a városligeti gyűlésen gyakorlatilag leanalfabétázta a polgári oldalt, amikor arra kérte az egybegyűlteket: ha van náluk újság, ne dobják el, mert ők legalább el tudják olvasni. Ugyanebbe a kategóriába tartozik az az eset is, amikor *Bárándy Péter* igazságügy-miniszter visszakérdezett a polgári kormány államtitkárának neve hallatára: „Ki az a *Hende Csaba*?” Jelzésértékű lehet, hogy egy kancelláriai államtitkár szemrebbenés nélkül tűrte, amint lapunk munkatársai ellen hangulatot gerjeszt az egyik előadó egy rendezvényen „vigyázzanak, mert itt vannak a rasszista Magyar Nemzettől” felkiáltással. Másik nemkívánatos következmény lehet az a megnyilvánulás, amelynek jegyében már nemcsak a Kádár-rendszert, hanem régebbi diktatúrákat is legitimálnának egyes baloldali gondolkodók. Ifj. *Donáth Ferenc* november elején, a Károlyi-szobornál tartott emlékeztetést követően úgy vélekedett, a történelem kisajátítása jelent meg abban az 1993-as törvényben, amely kimondja, hogy a Tanácsköztársaság diktatórikus jellegű volt. A megemlékezésen beszédet mondó Kovács László úgy fogalmazott: olyan kormány tagjai, amelyek hat hónapja száműzte a hatalomtól való félelmet Magyarországról. Bizonyára úgy gondolta, hogy az ellenzéknek sem lesz félnivalója. Feltéve, ha hajlandó kormánypártivá válni.